

Diàspora sense retorn?

El retorn d'immigrants andalusos es va començar a donar a les darreries dels anys 70 durant la crisi industrial. En el moment que l'economia catalana es va recuperar aquest retorn va cessar.

Durant la crisi industrial que va patir Catalunya a les darreries dels anys 70 i la primera meitat dels 80 es va començar a donar el retorn d'immigrants andalusos, sobretot dels qui havien arribat més tard. En el moment que l'economia catalana es va recuperar, el retorn es va alentir. Del 1988 al 1995 han sortit del Principat amb destinació a Andalusia una mitjana de 8.400 persones cada any, la majoria de les quals d'origen andalús.

Amb la crisi industrial, els andalusos que no havien arribat a integrar-se al país, sobretot aquells que havien "desembarcat" a Catalunya

laboral i ha deixat els seus fills a Catalunya; i d'una altra, el retorn de l'andalús que va sortir perjudicat de la crisi industrial catalana i que va pensar que era millor "aprofitar-se del subsidi a Andalusia que ésser aturat a Cornellà".

Aquest darrer grup va tornar amb un sentiment de "fracàs", diu Recano. En aquest sentit, Enma Martín assenyala que els andalusos que han retornat perquè han fracassat en la recerca de feina més o menys estable han explicat la seva estada a Catalunya com una "experiència traumàtica". Martín afegeix que aquests no s'han dut una bona

El primer retorn d'andalusos es va donar en el període de 1971-1975, però va arribar al màxim en els anys 80. Els llocs de procedència d'aquest retorn va ser Madrid i Catalunya, des d'on van tornar el 66% dels andalusos que ho van fer durant aquella dècada.

En els anys 90, concretament el 1995, la Junta d'Andalusia ha volgut incentivar el retorn d'emigrants, però amb poder adquisitiu. La *Guia del emigrante andaluz retornado*, editada el 1995 per la Junta, anima al retorn dels andalusos. Això sí "sobretot per a aquells que vulguin tornar per crear empreses i no per engruixir les llistes de parats", subratlla a EL TEMPS una representant de la delegació de la Junta a Catalunya, País Valencià i Illes Balears. La resposta no ha passat de ser anecdòtica.

El 1995 van sortir 7.699 persones de Catalunya amb destinació a Andalusia, la xifra més baixa des del 1988. Per bé que més de la meitat són d'origen andalús que tornen perquè han arribat a l'edat de jubilació o perquè en una situació d'atur prolongada és més fàcil sobreviure en el medi rural que no pas en l'urbà, també es donen molts casos de catalans que s'hi han traslladat per motius laborals.

Els andalusos del Principat encara estan per sobre dels 850.000. Però, des del 1975 fins el 1995 aquesta comunitat n'ha reduït la presència en més de 125.000 persones. La mortalitat i un retorn amb comptagotes han estat les causes principals del retrocés, que s'ha equilibrat gràcies a l'arribada constant d'andalusos -tot i que insignificant si la comparem amb la del període 1960-1975-, que encara tenen com a primera preferència de sortida els Països Catalans. **J. R.**

MIREIA MARGENAT

Des del 1975 fins el 1995, la comunitat andalusos al Principat ha reduït la presència en unes 125.000 persones.

Foto d'un carrer de la Verneda de Barcelona, mostra de la presència en massa d'andalusos al nostre país. Els andalusos al Principat encara estan per sobre del 850.000.

durant als 70, sentiren una gran inseguretat que al capdavant es traduí en una sensació molt accentuada d'inadaptació. La decisió: retornar.

A Catalunya, el retorn es va donar en municipis on la població andalusos era més reduïda, a les conques del Llobregat i del Ter -crisi del sector tèxtil- i en la mineria del Berguedà, i la van protagonitzar andalusos entre 30 i 50 anys i els seus fills d'entre 10 i 19 anys.

Segons Recano, hi ha hagut dos tipus de retorn. D'una banda, el del jubilat, que ha acabat la seva vida

imatge de Catalunya ni dels catalans i sovint han descarregat les frustracions cap al lloc de destinació: "Si no han trobat feina o se n'han quedat sense pensen i diuen que si haguessin estat catalans no els hauria passat."

Entre els retornats a Andalusia destaquen els qui havien nascut a l'Andalusia Occidental, que van emigrar més tard i amb menor intensitat. Però en conjunt, com assenyala Recano, la concentració geogràfica dels andalusos ha estat un fre per al retorn.